

Nr 493

Av herr Ericson i Örebro och fru Hjelm-Wallén, *angående stödet till enskilda organisationers arbete i u-länderna.*

I proposition 1962: 100 framhölls att staten bör stödja de insatser som fackföreningsrörelsen, Kooperationen m. fl. gör i u-länderna om man därigenom kan öka det statliga biståndets effektivitet.

Bidragen till svenska enskilda organisationers bistandsarbete i u-länderna har emellertid sedan dess förblivit på en anmärkningsvärt låg nivå. I årets statsverksproposition antyds att orsaken därtill främst är brist på ansökningar om stöd. Organisationerna saknar resurser för ett effektivt planerings- och kontaktarbete i u-länderna.

SIDA:s styrelse fastställde den 9 augusti 1968 en PM som redogör för dels de principer SIDA tillämpar vid handläggningen av sådana ärenden, dels de uppgifter som är erforderliga för att bidragsansökningarna skall kunna handläggas. Av denna PM framgår att SIDA är ytterst restriktiv och ställer mycket precisa krav på de enskilda organisationer som söker bidrag till sina insatser i u-länderna.

Bestämmelserna är utformade så att nästan enbart organisationer som sedan länge är etablerade i u-länderna har vissa möjligheter att uppfylla alla kvalifikationer. I årets statsverksproposition konstateras också att bidrag lämnas till »ett stort antal missionsorganisationer». Andra idéburna svenska folkrörelser torde däremot finna det ytterst svårt att klättra över de höga trösklar som måste passeras för att SIDA-stöd skall utgå.

Det kan exempelvis nämnas att det är omöjligt för en enskild svensk organisation att få SIDA-bidrag för utvecklingsprojekt i samarbete med en nationell befrielseströrelse. Ovannämnda PM fastslår nämligen att »det ankommer på den bidragssökande organisationen att i eller i samband med sin framställning visa, att insatsen godkännes och välkomnas av mottagarlandets centrala myndigheter».

En annan principiell restriktion är att »den bidragssökande organisationen förutsättes själv påtagligt bidra till kostnaderna för insatsen». Ett utmärkt utvecklingsprojekt faller alltså om den bidragssökande organisationen inte förmår att genom insamlingar eller på annat sätt själv skaffa fram pengar för projektet.

De principer SIDA:s styrelse fastlagt för denna verksamhet klargör att enskilda svenska organisationer efter en mycket restriktiv detaljgranskning kan accepteras som administratörer av projekt för vilka SIDA indirekt

tycks vilja ikläda sig nästan hela ansvaret. Det säger sig självt att frivilliga svenska organisationer inte genom sådana bestämmelser stimuleras att engagera sig i praktiskt utvecklingsarbete.

Bidragen till enskilda svenska organisationers biståndsverksamhet bör ha till syfte att främja speciellt de idéburna folkrörelsernas intresse för aktiva insatser i de underutvecklade länderna. I SIDA:s PM fastslås att »det primära syftet med biståndsverksamheten är att åstadkomma en utvecklings-effekt i mottagarlandet». Det är en självklarhet som inte borde hindra att hänsyn även tas till det sekundära önskemålet att de idéburna folkrörelserna i högre grad än hittills kan engageras i utvecklingsarbetet. Den nya satsningen på SIDA:s informationsverksamhet torde bli lättare att genomföra om de stora folkrörelserna genom vidgat SIDA-stöd kan förmås att själva engagera sig personellt och på annat sätt i praktiskt utvecklingsarbete.

Ledarutbildning och praktiskt organisationsarbete är hörnstenar vid bygandet av moderna samhällen. U-länderna saknar de många kunniga organisatörer, administratörer och ledare på olika nivåer som skulle underlätta den sociala och ekonomiska moderniseringen. Genom kontakter med det mångsidiga organisationslivet i de industrialiserade länderna förmedlas impulser som främjar den långsiktiga utvecklingen i u-länderna. Större ekonomiska möjligheter för de idéburna folkrörelserna att samarbeta med grupper och organisationer i u-länderna — framför allt när det gäller ledarskolningen — är därför ett viktigt komplement till direkta statliga insatser.

Det statliga stödet till enskilda organisationer bör dels bestå av bidrag till planering och genomförande av enskilda större biståndsprojekt, dels av årliga anslag till enskilda organisationers internationella solidaritetsfonder för sådan biståndsverksamhet som redovisas i efterhand. Den senare bidragsformen är nödvändig för att möjliggöra ett kontinuerligt organisationsarbete och torde vara en förutsättning för att större enskilda projekt skall kunna utarbetas i respektive solidaritetsfonds regi.

Stödet bör principiellt vara så utformat att hela ansvaret för de många enskilda projekt det kan bli fråga om ligger hos de enskilda svenska organisationerna — inte hos SIDA.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag beträffande stödet till de idéburna folkrörelsernas biståndsarbete i de underutvecklade länderna.

Stockholm den 28 januari 1969

Sture Ericson (s)

i Örebro

Lena Hjelm-Wallén (s)